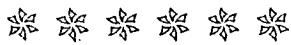

บทความพิเศษ

การเขียนบรรณานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรายงานการวิจัย (ตอนที่ 1)

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจุบันมีผู้สนใจทำการค้นคว้าวิจัยกันมากทั้งในภาครัฐและเอกชน ดังจะเห็นได้จากจำนวน รายงานการวิจัยที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละปี นอกจากนี้ผลการวิจัยของบุคลากรในหน่วยงานแล้ว มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในระดับมหาบัณฑิตหรือดุษฎีบัณฑิต ยังกำหนดให้นักศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ด้วย

ในการค้นคว้าวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์นั้น มีขั้นตอนหนึ่งที่ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ ซึ่ง ได้แก่ ขั้นตอนการเขียนรายงานผลการวิจัย เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

ส่วนที่ก่อความยุ่งยากและสับสนมากส่วนหนึ่งในการเขียนรายงาน โดยเฉพาะในกรณีของการวิจัยที่ต้องอาศัยการค้นคว้าจากเอกสาร ก็คือ ส่วนที่ว่าด้วยการแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ เนื่องจากมีวิธีเขียนหลายแบบหลายวิธีด้วยกัน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสับสนว่าจะใช้วิธีใดจึงจะถูกต้อง

ความสับสนในการเขียนแสดงหลักฐานการอ้างอิงมีมากขึ้นเป็นทวีคูณ เมื่อแหล่งสารสนเทศที่ผู้วิจัยแต่ละท่านใช้เป็นแหล่งความรู้หลากหลายรูปแบบ มีทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์บนกระดาษ สื่อโสตทัศน์ วัสดุย่อยส่วน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นแหล่งสารสนเทศให้ความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ หมายรวมถึง สารสนเทศที่บันทึกอยู่บนสื่อที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยอ่าน เช่น ซีดีรอม (CD-ROM) และข้อมูลออนไลน์ (Online) ที่นักวิจัยสามารถเรียกมาอ่านจากบริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต

แม้ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตจะมีปริมาณมหาศาล รวมทั้งมีความหลากหลายในเนื้อหาที่สามารถเป็นประโยชน์กับประชาชนได้ทุกระดับก็ตาม แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาในการอ้างอิงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มาจาก

อินเทอร์เน็ต ดังนั้น การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศดังกล่าวจึงมีลักษณะเฉพาะตัว ที่แตกต่างไปจากการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ

สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับการอ้างอิงหลักฐานประกอบการค้นคว้า

การแสดงแหล่งที่มาของข้อความหรือเนื้อหาทางวิชาการที่ผู้วิจัยค้นคว้าจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์หรือสื่อประเภทอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยสามารถทำได้ทันทีในเนื้อหาเฉพาะในขณะที่อ้างอิงข้อความ แล้วรวบรวมรายละเอียดทางบรรณานุกรมอย่างสมบูรณ์ ไว้ทำรายงานในรูปของบรรณานุกรมหรือเอกสารประกอบการค้นคว้าอีกทีหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยควรระมัดระวังให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพราะเหตุผลดังนี้

1. ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบข้อความ ติความหรือติดตามศึกษาเพิ่มเติมได้
2. ให้เกียรติแก่เจ้าของงานที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง
3. ป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์
4. เพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ผู้วิจัยนำเสนอเพื่อเผยแพร่

วิธีอ้างอิงแหล่งสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

เนื่องจากนักวิจัยนิยมใช้แหล่งสารสนเทศที่ค้นคว้าได้จากอินเทอร์เน็ตประกอบการศึกษาค้นคว้ามากขึ้น ในที่นี้จึงขอเสนอวิธีแสดงหลักฐานประกอบการค้นคว้าพอให้เป็นแนวคิดที่จะนำไปปรับใช้ต่อไป

การเสนอวิธีอ้างอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่อไปนี้ ผู้เขียนอิงมาตรฐานการเขียนบรรณานุกรมตามแบบคู่มือการเขียนรายการเอกสารประกอบการค้นคว้าที่เทอร์เบียน (Turabian 1997) ลี และ เครน (Li and Crane 1993) รวบรวมไว้ แล้วปรับให้เหมาะสมกับรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมสำหรับวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

หลักเกณฑ์พื้นฐานที่ผู้ประสงค์ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นแหล่งอ้างอิง ก็คือ เมื่อพบว่าสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีต้นฉบับที่เป็นสิ่งพิมพ์ควบคู่กัน ก็ให้ใช้หลักการอ้างอิงแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และให้ระบुरายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นประเภทของสื่อ และ/หรือ แอดเดรสบอกแหล่งที่มาของสารสนเทศแต่ละชิ้น โดยไม่ต้องให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ นอกจากนี้ควรบอกวันเดือนปีที่ค้นสารสนเทศดังกล่าวด้วย หากไม่มีการระบุปีที่เอกสารถูกนำออกเผยแพร่ ทั้งนี้ให้นำใส่ไว้หลังรายการชื่อผู้แต่ง

อนึ่ง มีข้อสังเกตที่ควรทราบว่าข้อมูลบอกตำแหน่งที่มาของเอกสาร ต้องใช้อักษรตัวใหญ่หรือเล็ก และใช้จุด (.) หรือเครื่องหมายอื่น ๆ ทั้งนี้ ต้องให้เป็นไปตามที่ข้อมูลต้นแบบให้ได้ มิฉะนั้นจะไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศดังกล่าวได้

รูปแบบพื้นฐาน

ชื่อผู้แต่ง. ปีพิมพ์. ชื่อเรื่อง [ประเภทวัสดุ] ที่มา : แอดเดรสบอกสถานที่มาของสารสนเทศ

Author. Date. Title [Type of medium]. Available: give information sufficient for retrieval and item from supplier

1. การอ้างอิงเอกสารทั้งฉบับ

การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศที่เป็นฐานข้อมูลเอกสารทั้งฉบับ (full-text databases) มีรูปแบบการอ้างอิงและรายละเอียดในการเขียนบรรณานุกรม ดังนี้

ตัวอย่าง

1.1 เอกสารที่เป็นสารานุกรมออนไลน์

Kirk - Othmer online, 3d ed. [Online]. 1984. Available: Knowledge Index

File: Kirk - Othmer (CHEM5)

1.2 เอกสารจากบริการ FTP

Carroll, L. 1991. Alice's adventure in wonderland, 2d ed. [Online].

Available FTP: quake.think.com Directory: pub/etext/1991

File: alice-in-wonderland.txt

Jefferson, T. 1989. The declaration of independence [Online].

Available FTP: quake.think.com Directory: pub/etext/1991

File: alice-in-wonderland.txt

1.3 เอกสารจากบริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

Chew, J. J. 1991. Internet work mail guide [Online]. Available e-mail:

COMSERVE@PRIECS Message: Get NETWORK GUIDE

Gaylord, H. 1989, November. ISO [Online]. Available e-mail:

LISTSERVE@BROWNVN Message: Get ISO STANDRDS

1.4 เอกสารจากบริการ Telnet

Perot, R. 1992. An America in Danger [Online]. Available Telnet:

gopher.tc.amn.edu Directory: libraries/Electronic Books

File: An America in Danger

2. การอ้างอิงงานบางส่วนในเอกสาร

การอ้างอิงงานบางส่วนในเอกสารฉบับเต็ม ต้องให้รายละเอียดของเอกสารฉบับเต็มด้วยดังนี้
ตัวอย่าง

2.1 ฐานข้อมูลออนไลน์

Apple introduces QuickRing. 1992. In Dow Jones News [Online].

Available: Dow Jones News/Retrieval Services File: QUICK

2.2 ข้อมูลหนังสือจากบริการ FTP

Stevenson, R. L. 1992. Dr. Jekyll was quite at ease. In strange case of

Dr. Jekyll and Mr. Hyde. 2d Project Gutenberg etext edition [Online].

Available: FTP: mrcnext.csu.uiuc.edu Directory: etext/etext 92

File: hydea10.txt

2.3 ข้อมูลจากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

Deel, N. 1992. Main sources for the text of United States treaties. In Georgia

State University, College of Law Library, Revision of treaties guide

[Online]. Available e-mail: law-lib%liberty.uc.wlu.edu

2.4 ข้อมูลจากบริการ Telnet

Norway. 1991. In World Factbook [Online]. Available Telnet:

LIBRARY.DARTMORTH.EDU Directory: WORLD FACTBOOK

File: NORWAY

(ต่อฉบับหน้า)